

MÜZİK ALETLERİ; BUNLARIN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARI

Fasıl Notları.

1.- Aşağıda yazılı olanlar bu Fasıla dahil değildir:

- (a) XV. Bölümün 2 no.lu Notunda tanımlandığı üzere adi metallerden (Bölüm XV) genel kullanıma mahsus aksam ve parçalar veya plastikten benzeri eşya (Fasıl 39);
- (b) Bu Fasıla giren eşya ile kullanılan, fakat bunlara takılmamış veya aynı kabin içine yerleştirilmemiş 85. fasılda veya 90. fasılda yer alan mikrofonlar, yükselteçler, hoparlörler, kulaklıklar, şalterler, stroboskoplar ve aksesuar türünden diğer alet, cihaz ve teçizat;
- (c) Oyuncak özelliği taşıyan alet ve cihazlar (95.03 pozisyonu);
- (d) Müzik aletlerini temizlemeye mahsus fırçalar (96.03 pozisyonu) veya monopod, bipod, tripod veya benzeri eşyalar (96.20 pozisyonu) veya;
- (e) Koleksiyoncu eşyası veya antika eşya (97.05 veya 97.06 pozisyonu);

2.- 92.02 veya 92.06 pozisyonlarındaki müzik aletlerinin çalınmasında kullanılan, bu aletlerle birlikte getirilen ve bu aletlerle kullanılmaya yetecek normal miktarda olup bunlarla birlikte kullanılacağı açık olan yay, baget ve benzeri eşya, ilgili olduğu alet ile aynı pozisyonda sınıflandırılır.

92.09 pozisyonundaki kart, disk ve rulolar bir müzik aletiyle beraber getirilmiş olsalar dahi bu müzik aletinin bir parçası olarak değil ayrı eşya olarak işlem görürler.

GENEL AÇIKLAMALAR

Bu Fasıl aşağıda yazılı olanları içine alır:

- (A) Müzik aletleri (92.01 ila 92.08 pozisyonu).
- (B) Bu aletlerin aksam, parça ve aksesuarları (92.09 pozisyonu).

Bazı müzik aletlerinde (piyano, gitar, vb.) elektrikli bir pikapla bir amplifikatör tertibatı bulunabilmektedir. Bunlar, mutad tipte müzik aletlerinden olmak yani bu tertibat olmadan da kullanılabilen **şartıyla** bu Fasılda kendi pozisyonlarında yer alır. Ait oldukları müzik alet ve cihazlarıyla bir bütün teşkil eden veya aynı gövde içine monte edilmiş bulunanlar haricinde kalan bu kabil elektrikli tertibat, bütün durumlarda bu pozisyon **haricinde** kalır (**85.18 pozisyonu**).

Elektrikli veya elektronik tertibatı olmaksızın kullanılmayan neviden olan elektrikli veya elektronik müzik aletleri (92.01 pozisyonuna giren otomatik piyanolar hariç), 92.07 pozisyonunda yer almaktadır (ilgili açıklama notuna bakınız). Böylece, elektrostatik, elektronik veya benzeri gitarlar, piyanolar, orglar, akordeonlar, çan takımları 92.07 pozisyonu kapsamındadır.

Bu fasılda yer alan alet ve cihazlar kıymetli metaller ve kıymetli metallerle kaplamalı metaller dahil her maddeden mamul olabileceği gibi, kıymetli taşlarla veya yarı kıymetli taşlarla birleşmiş olabilir (tabii, sentetik ve terkip yoluyla elde edilenler)

Bu Fasılın 2 no.lu Not hükmüne göre 92.02 pozisyonunda yer alan telli müzik aletlerine mahsus yaylar ve mızraplar ile 92.06 pozisyonunda yer alan ve vurularak çalınan müzik aletlerine mahsus baget(yumuşak başlı olanlar dahil) ve tokmaklar, ait oldukları alet ve cihazlarla birlikte geldikleri takdirde bunlarda kullanılan neviden

oldukları açıkça anlaşılacak ve bunların sayılarına tekabül eden miktarda bulunmak şartıyla, 92.09 pozisyonunda değil ait oldukları alet ve cihazlarla birlikte sınıflandırılır. Buna rağmen ait oldukları alet ve cihazlarla beraber gelen 92.09 pozisyonundaki kartlar, diskler, rulolar ise ayrı bir eşya olarak kabul edilir ve buldukları çalgılarla birlikte değil tek başlarına sınıflandırılırlar.

Bu Fasılın açıklama notlarında belirtilen istisnalardan başka aşağıda yazılı olanlar da bu Fasıl **haricindedir**:

- a) Elektronik müzik modülleri (**85.43 pozisyonu**).
- b) İmal oldukları maddelerin vasıfları, gördükleri kaba işçilik, müzikal kusurlar veya diğer vasıflar bakımından oyuncak mahiyetinde oldukları açıkça görülen müzik aletleri (örn; ağız armonikaları, kemanlar, akordeonlar, trampetler, davullar, müzik kutuları, vs.) (**Fasıl 95**).
- c) Koleksiyon eşyası (**97.05 pozisyonu**) (örn; tarihi ve etnografik mahiyette olanlar gibi) ile eskiliği 100 yılı aşan antika eşya (**97.06 pozisyonu**).

92.01 - PİYANOLAR (otomatik olsun olmasın); KLAVSENLER VE KLAVYELİ DİĞER TELLİ ALETLER.(+)

9201.10 - Düz piyanolar

9201.20 - Kuyruklu piyanolar

9201.90 - Diğerleri

Aşağıda yazılı olanlar bu pozisyon kapsamındadır:

- (1) Elektrikli pikap veya amplifikatörleri olsun olmasın, tokmaklarla vurularak çalınan telleri olan, klavyeli **piyanolar**:
 - (a) **Düz piyanolar**; telleri sesi aksettirmeye mahsus tahtanın üzerine dikey olarak tesbit edilmiştir ve tele basıldığında bas teller diğerlerine çaprazlama yapar.
 - (b) **Kuyruklu piyanolar**; bir çeşit kuyruk oluşturan mobilyanın içine yatay olarak tesbit edilmiş telleri olan piyanolardır (konser piyanoları, kısa kuyruklu piyanolar vb.).

Bu grupta klavyeli ya da klavyesiz olan delikli kağıt veya mukavva ruloları yoluyla çalınan **otomatik piyanolar** bulunur; bunlar mekanik, pnömatik veya elektrikli olabilirler.

Bununla birlikte, piyanonun çalışması anında diğer müzik aletlerinin melodilerini üretmek üzere piyanolara tesbit edilen elektronik piyanolar ve elektronik müzik aletleri **92.07 pozisyonundadır** (bu Fasılın Açıklama Notuna bakınız).

(2) Klavsenler ve klavyeli diğer telli aletler, örneğin klavsenler, spinetler.

Altpozisyon Açıklama Notu.

9201.10 ve 9201.20 Altpozisyonları

Bu altpozisyonlar **otomatik piyanoları** da kapsar.

92.02 - TELLİ DİĞER MÜZİK ALETLERİ (GİTAR, KEMAN VE ARP GİBİ)

9202.10 - Yayla çalınanlar

9202.90 - Diğerleri

Bu pozisyon aşağıda yazılı olanları kapsar:

(A) **Yayla çalınan enstrümanlar.** Bunların en belirgin örnekleri **kemanlar**, **viyolalar** ve **altolar** (normal kemanlardan biraz daha büyük olan kemanlar), **viyolonsel**, **basviyolalar** ve **kontrbaslar vb.**

(B) **Diğer telli müzik aletleri.**

Bu grup şunları kapsar:

(1) **Parmakla veya mızrapla çalınan telli çalgılar;** tellerin parmakla veya tahta, fildişi, kaplumbağa kabuğu, plastik, vb. materyalden yapılmış küçük bir mızrap (pena) ile yerinden oynatılması, titreştirilmesi suretiyle ses çıkaran çalgılar.

(a) **Mandolinler** (arka kısmı çok bombeli olan napoliten mandolinler, düz mandolinler, mandolalar, vb.).

(b) **Gitarlar.**

(c) **Alman lavtaları** (Bir çeşit mandolin)

(d) **Bançolar** (uzun saplı, gövde kısmı yuvarlak ve ağız trampet derisiyle kaplıdır).

(e) **Ukuleleler** (kalın saplı ufak gitarlar).

(f) **Zitarlar (Sitarlar)** Bunlar trapezoid şeklinde düz bir ses kutusuna ve genellikle metalden birçok tele sahiptir.

(g) **Balalaykalar.**

(h) **Arpler** Bunlar üçgen bir çerçeve içine geçirilmiş çeşitli uzunluklarda telleri olan, parmakla çalınan enstrümanlardır.

(2) **Diğer müzik aletleri, öm;**

(a) **Rüzgarla çalınan arpler.** Bahçe vb. de kullanılırlar. Bir ses kutusu üzerine monte edilmiş çeşitli tellerden oluşmuş olup, bir hava akımına maruz bırakıldığında doğal harmonik sesler çıkartmaktadır.

(b) **Czimbalo.** Bunlar bir çerçeveye gerilmiş çelik tellerden oluşmuş müzik aletleri olup, yumuşak

başı tokmakla vurularak çalınır ve çingene orkestralarında kullanılmaktadır.

Bazı müzik aletlerinde özellikle gitarlarda (bu pozisyondan hariç tutulmadan) ses elektronik olarak amplifiye edilebilir. Buna rağmen (ses kutusu) sesi aksettirme sistemleri olmayan elektronik gitar (elektrogitar) gibi aletler **92.07 pozisyonunda** yer alırlar (bu Faslin Genel Açıklama Notuna bakınız).

[92.03]

[92.04]

92.05- NEFESLİ MÜZİK ALETLERİ (KLAVYELİ-BORULU ORGLAR, AKORDEONLAR, KLARNETLER, TROMPETLER, GAYDALAR, TULUMLAR) FUAR ORGLARI VE MEKANİK SOKAK ORGLARI HARIÇ

9205.10 - Ağızları huni gibi genişleyen neviden olan boru esaslı müzik aletleri

9205.90 - Diğerleri

Bu pozisyon **92.08 pozisyonunda** (fuar orgları, mekanik sokak orgları, ses sinyalli aletleri vb.) belirtilmeyen nefesle çalınan müzik aletlerini kapsar, fakat bunlar da belirli açılardan nefesli alet olarak düşünülebilir.

Bu pozisyona aşağıdakiler dahildir;

(A) Ağızları huni gibi genişleyen neviden olan (boru esaslı müzik aletleri)

“Pirinç-üfleme” terimi, aletin yapıldığı malzemeden ziyade orkestranın özel bir bölümünde kullanılan aletin ses kalitesine işaret eder. Bu grup genellikle bir çan şeklinde sonlanan konik tüp biçiminde metalden mamul (pirinç, nikel-gümüş karışımı, gümüş vb.) aletleri kapsar, bunlar farklı derecelerde helezon şeklinde sarılabilir. Bunlar genellikle sübaplıdır, dudakla çalınır ve oyuk bir ağızlığa sahiptir. Bunlar, kornetleri, borazanları (basit borazan, orkestra borazanı vb.), boruları, sakshornları, bariton ve bas boruları, bambordonları (bas-tuba), bas suzafonları, trombonları (sübaplı veya sürgülü tip), orkestra kornalarını (örneğin Fransız Kornaları) ve orkestrada kullanılmak üzere sübapsız kornaları (örn; av kornaları)içerir.

(B) Diğer Nefesli Müzik Aletleri

Bu grup aşağıdakileri kapsar:

- (1) **Klavyeli-borulu orglar** (kilise orgu tipi). Bunlar klavyelerin hareketinin borulara elektrik, elektro-pnömatik veya mekanik olarak iletildiği çalgılardır.

Bu pozisyon orgla beraber geldiklerinde konsol ve org zarfını da (örneğin org içinde bulunduğu dekoratif ahşap doğrama) kapsar.konsol ve org zarfı ayrı gelirse bu pozisyon **haricinde kalır. (92.09 pozisyonu)**

Bu pozisyon klavyesiz fakat otomatik olarak veya elle çalışan (**92.08 pozisyonu**) orkestriyonları, sokak orglarını ve benzeri borulu müzik aletlerini **içermez**. Elektronik orglar **92.07 pozisyonunda** sınıflandırılır.

- (2) **Armonyumlar vb. klavyeli, takılıp çıkarılan metal dilli fakat borusuz müzik aletleri.**
- (3) **Akordeonlar ve benzeri aletler, körüklü akordeonlar, bandonyonlar ve ayaktan körüklü**

akordeonları

Elektronik akordeonlar bu pozisyon **haricindedir (92.07 pozisyonunun Açıklama Notuna ve bu Faslın Genel Açıklama Notuna bakınız.)**

- (4) **Ağızla Çalınan Aletler (Armonikalar).**
- (5) **Ahşap-Üfleli Alet Olarak Adlandırılanlar.** Bu aletler genellikle tuşlar ve halkalarla donatılmış delikleri olan (ahşap veya dilli, metal, plastik, ebonit cam olmak üzere) basitçe bir tüpten oluşur. Bunlar genellikle dilleri aracılığıyla çalınır. Bu grup flütler, blok flütler, yan flütler, flajoleler, obualar, klarnetler, cors anglaisler, fagotlar, saksafonlar ve sarusofonları kapsar.

Bu grup okarinaları (Flüt gibi sesi olan, metalden veya kilden mamul küçük yumurta şeklinde aletler) ve sürgülü düdüklü de (metalden veya ebonitten mamul) kapsar.

- (6) **Diğer Nefesli Aletler**(Örneğin, deriden veya idrar torbasından nefesli göğüs veya heybe ile bir tanesi değişik makamlarda müzik üretirken diğerleri sabit makamda ses veren üç ila beş borudan oluşan üfleli çalgılardan gaydalar, Breton boruları veya musetler).

92.06 - VURULARAK ÇALINAN MÜZİK ALETLERİ (DAVULLAR, KSİLOFONLAR, ZİLLER, KASTANYETLER, MARAKKALAR GİBİ).

Vurularak çalınan bu müzik aletleri çubuk veya benzer bir araçla veya çıplak elle çalınır. Aynı zamanda bu aletler tümüyle davullar olarak da bilinir.

Bu pozisyon kapsamına giren başlıca aletler şunlardır:

(A) Gerdirilmiş derili olanlar, örneğin:

- (1) **Darbukalar ve tefler.**
- (2) **Davullar**(kenarları dar davullar, bas davullar veya büyük davullar gibi); Bunlar her bir yüzü parşömenle veya tirşeyle **kaplanmış** metal veya ahşap silindirden oluşur (çift-başlı davullar). Bu aletler sade veya deri kaplanmış bir veya iki çubukla çalınırlar.
- (3) **Timpani ve orkestra davulları;** bunlar, içi boş bakır yarımküre üzerine gerdirilmiş parşömeden oluşur. (Boyutları büyük ölçüde değişiklik gösterir ve genelde yerde durur.) Sabit bir tona ayarlanır ve çubuklarla çalınır.
- (4) **Zillerle donatılmış tefler;** bunlar yüzeylerine deri geçirilmiş kasnaklardan oluşurlar ve enstrümanın farklı şekillerde sallanması veya avuç içiyle, parmak uçlarıyla vb. vurulmak suretiyle çalınmaya elverişli bakır tokmaklarla ve zillerle donatılmıştır.
- (5) **Tamtamlar**

(B) Diğer Vurularak Çalınan Müzik Aletleri

- (1) **Ziller.** Bunlar genellikle, birini diğerine vurmak veya sürtmek suretiyle çalınan daire şeklinde levhalardan oluşur, bazen tek başına bir zil, başı yumuşak bir çubukla çalınabilmektedir.
- (2) **Gonklar** (örn; Çin gonkları). Bunlar genellikle deri veya keçe ile sarılmış ağır uçlu bir çubukla çalınan metal levhalardır.
- (3) **Üçgenler.** Bunlar eşkenar üçgen şeklinde bükülmüş çelik çubuklardır, demir bir çubukla çalınır.
- (4) **Jingles johniesler** (Çin müzikholleri, Türk hilalleri). Üzerine monte edildikleri çubukları sallamak suretiyle ses veren bu aletler çingiraklar ve küçük zillerle donatılmıştır.
- (5) **Kastanyetler.** Bunlar küçük ahşap, kemik veya fildişi içbükey veya kabuk şeklindeki aletlerdir.

Parmaklara veya ele yerleştirilir ve birbirlerine vurulmak suretiyle çalınır.

- (6) **Ksilofonlar.** Dereceli uzunlukta küçük ahşap lata silsilesinden oluşur. İki ayak üzerine kurulmuş olup çubuklarla çalınır.
- (7) **Metallofonlar.** Ksilofona benzerler ancak, ahşap lataların yerine (çelik ya da duralümin olmak üzere) dar metal levhalar kullanılmıştır; (her ikisi de levhasının altında bulunan metal tokmaklar veya tüplerle donatılmıştır.) Bu pozisyon aynı zamanda cam levhalı benzeri aletleri de kapsamına alır.
- (8) **Selestalar ve benzerleri,** geleneksel ahenkli çanların yerine geçmek üzere vurularak çalınan müzik aletleri grubunda kullanılır. Bunlar dış görünüşleri itibariyle pedallı ve susturucu özelliği olan küçük bir piyanoyu andırırlar. Ses, klavye vasıtasıyla faaliyete geçirilen mekanik çekiçle özel kalın çelik levhaya vurulmak suretiyle elde edilir.
- (9) **Ziller, zil takımı, ahenkli çanlar ve boruyu andıran ziller** (bir çerçeveye asılı çıplak elle veya bir çekiçle çalınan tüpler dizisi).
- (10) **Marakalar ve benzerleri** sallanarak çalınan tüplerden veya delikli zillerden oluşur.
- (11) **Klaveler.** Bir çift sert ahşap çubuktan oluşur.
- (12) **Fleksatonlar.** Bir sapın üzerine yerleştirilmiş metal bir levha ve levhanın her bir yüzüne konmuş iki ahşap bilyeden yapılmıştır. Enstrümanın sallanmasıyla bilye levhaya çarpar ve onu titretir, sesin tonu ise başparmakla levha bükülerek kontrol edilir.

Tek bir kişinin aynı anda birkaç tanesini çalabilmesi için yukarıda bahsedilen aletlerden bir kısmı genellikle birleştirilmiştir. Örneğin dans pistlerinde büyük davulu çalmakta kullanılan başları yumuşatılmış çubuklar pedalla çalışır. Ayrıca davul zillerle (simbal), gonklarla, ahşap bloklarla, (ya zillerle donatılmış ya da klisofonu oluşturan ahşap rezonans kutusu tiplerinde) vb. donatılmıştır.

Müzik yayını için kamu binalarında kullanılan **Karillonlar** da burada sınıflandırılırlar.

Buna rağmen, elektronik vurularak çalınan müzik aletleri **92.07 pozisyonunda** sınıflandırılır.

Aşağıdakiler bu pozisyon **haricindedir:**

- (a) Müzik aletlerinden sayılmayan kapı ya da masa zil veya gonkları, kapı çingirakları (**83.06 veya 85.31 pozisyonu**).
- (b) Saatler için zil, çingirak, çan ve diğer çalar tertibat (**91.14 pozisyonu**).

92.07 - SESİN ELEKTRİKLE ÜRETİLDİĞİ VEYA YÜKSELTİDİĞİ MÜZİK ALETLERİ (ORGLAR, GİTARLAR, AKORDEONLAR GİBİ)

9207.10 - Klavyeli aletler (akordeonlar hariç)

9207.90 - Diğerleri

Bu pozisyon, sesleri **elektrik-elektronik** olarak oluşturan veya amplifiye edilen müzik aletlerini kapsar. (Örneğin, sahip oldukları titreşim mekanizması ile hafif bir ses çıkarabilseler de elektrik veya elektronik unsurları olmaksızın normal çalınamayanlar) Bu yönleriyle elektrikli pikap ve amplifikatör tertibatı ile donatılmış olabilen buna rağmen benzer mutad tipteki enstrümanlar gibi aynı şekilde donatıldığı aletler olmaksızın çalabilmeye elverişli diğer enstrümanlardan (örn; piyanolar, akordeonlar, gitarlar) farklıdırlar. Elektrikle çalışan otomatik piyanolar bu pozisyon **haricinde kalır (92.01 pozisyonu)**.

Bu pozisyonda yer alan müzik aletleri genellikle aşağıda yazılı esaslara dayanmaktadır:

(A) **Elektro-manyetik jeneratörler.** Bu esasa dayanan sistemlerden birinde jeneratör, onu sabit hızda tutan senkron motoruna esnek bir bağlantı ile bağlanan çevirme miline sahiptir. Milin üzerinde boydan boya çift olarak tertiplenmiş çeşitli büyüklükte çarklar bulunmakta ve her çark ses çarkı denilen dişli bir çarkı hareket ettirmektedir. Müzik aleti şebekeye bağlandığında, senkron motoru ses çarklarını çarkların çapına göre değişen hızlarda çevirir. Her ses çarkının yakınında ve ona paralel durumda daimi bir mıknatıs bulunmakta ve mıknatısın bir ucu sarılı bir bobini ihtiva etmektedir. Ses çarkları dönünce, dişler karşılıklı yerleştirilmiş mıknatısın kutuplarının altında düzenli aralıklarda çarkın kenarlarına yerleşmekte, bu da manyetik alanda değişikliklere sebep olmakta böylelikle bobinde hafif akım değişiklikleri meydana getirmektedir. Önceden ayarlanmış frekanslardaki bu akımlar elektrikli şekilde yükseltilerek hoparlörlere sevk edilmektedir.

Bilhassa org tipi müzik aleti bu esasa dayanmaktadır.

Diğer bir sistemde, armonyumlardaki gibi serbest bir dil daimi bir mıknatısın kutuplarından biri karşısında hareket etmekte ve bu hareket mıknatısa sarılı bobinde oluşan manyetik alanda değişiklik meydana getirmektedir. Oluşan akım elektrikli şekilde yükseltilerek hoparlörlere sevk olunmaktadır.

(B) **Elektrostatik jeneratörler.** Bu nevi jeneratörlerin çeşitli tipleri vardır:

- (1) **Gergin telli jeneratörler.** Bu nevi jeneratörlerde titreşim üzerinden elektrik cereyanı geçen gergin durumdaki bir tele tokmakla vurulmak suretiyle meydana gelmekte ve bu titreşim tel ile bunun civarına tespit edilmiş bulunan metal unsurların (saplamalar) arasındaki kapasitansda değişiklikleri arttırmaktadır. Elektrik kapasitansındaki bu değişiklikler tokmağın tel üzerinde meydana getirdiği titreşime tamamıyla tekabül etmekte ve böylece bu değişikliklerin amplifiye edilmesi neticesinde aynı kuvvetteki titreşimin tekrar meydana gelmesi mümkün olmaktadır.
- (2) **Titreme dilli jeneratörler.** Bu nevi jeneratörlerde elektrik akımı gergin tel yerine dillerden geçmektedir.
- (3) **Değişken kondansatörlü jeneratörler.** Bunların kondansatörleri (kapasitörleri) bir motor vasıtasıyla değişmeyen bir hızla dönmektedir.

(C) **Salınımlı elektronik sübap (tüp) jeneratörleri (gaz deşarj tüpü osilatörleri dahil) .**

(D) **Fotoelektrik jeneratörler.** Bu nevi jeneratörlerde delikli bir diskten geçen bir ışık demeti bir hücre üzerine aksettirilmektedir. Bu suretle hücredeki elektrik akımında disk-ekranın deliklerinden geçen ışık demetinin adedine tekabül eden değişiklikler meydana gelmekte ve bu değişikliklerin amplifiye edilmesi neticesinde istenilen ses oluşmaktadır.

Bu pozisyonda yer alan bazı müzik aletleri genellikle elektromanyetik, elektrostatik, elektronik radyo elektrik ve fotoelektrik piyanolar, orglar, akordeonlar, kariyonlar, vs. adlarıyla anılmakta, ancak bunlar kaydedilmiş ticari isimleriyle bilinmektedir. Bunlar, bir çok müzik aletlerinin seslerinin yeniden üretimini sadece ses perdesinin değiştirilmesi suretiyle sağlarlar. Bu nevi müzik aletlerinden, birbirini takip eden tek notalı ses verenlere monofonik (teksesli) aletler, aynı anda birden ziyade notalı ses verenlere ise polifonik aletler (orglarda olduğu gibi) denilir.

Bu pozisyona dahil müzik aletlerinden bazıları hem müstakil olarak çalışabilecek ve hem de bir piyanoya adapte edilebilecek durumdadır. Bu takdirde bu nevi müzik aleti sağ elle ve refakat olarak kullanılacak piyano ise sol elle çalınır. Bu gibi müzik aletleri piyano ile birlikte gelsin veya gelsin bu pozisyonda yer alır.

Bu pozisyondaki müzik aletlerinin normal fonksiyonları için genellikle zorunlu olmakla beraber, ait oldukları müzik aletleriyle bir bütün teşkil etmeyen neviden olan elektrikli veya elektronik cihazlar (özellikle amplifikatörler ve hoparlörler) bu pozisyon **haricinde** kalmakta ve dolayısıyla kendi rejimlerine tabi olmaktadır (**Fasıl 85**). Bununla beraber ait oldukları müzik aletlerinin bünyelerine girmiş bulunan veya müzik aleti ile birlikte aynı zarfın içine monte edilen neviden olan elektrikli veya elektronik cihazlar (nakil kolaylığı bakımından ayrı ayrı ambalajlanmış halde olsa bile) birlikte geldikleri müzik aletlerinin rejimine tabi tutulur.

Saat başlarında, yarım saatlerde otomatik olarak çalan neviden olan bazı elektronik çan tesisatında kullanılan mutad saatler (saat kadranlı) bu pozisyona **dahil değildir (Fasıl 91)**.

92.08 - MÜZİK KUTULARI, ORKESTRİYONLAR, LATERNALAR, MAKİNALI ÖTEN TUŞLAR, MÜZİKLİ TESTERELER VE BU FASILIN HERHANGİ BİR POZİSYONUNDA BELİRTİLMİYEN VEYA YER ALMAYAN DİĞER MÜZİK ALETLERİ; AV HAYVANLARINI VE KUŞLARINI ÇAĞIRMAYA MAHSUS HER TÜR DÜDÜK VE ALETLER; DÜDÜKLER, ÇAĞRI BORULARI VE DİĞER ÇAĞRI VEYA AĞIZLA İŞARET VERME ALETLERİ

9208.10 - Müzik kutuları

9208.90 - Diğerleri

(A) BU FASILIN DİĞER POZİSYONLARINDA YER ALMAYAN MÜZİK ALETLERİ

Bunlar şu enstrümanları kapsar:

- (1) **Müzik kutuları.** Bunlar otomatik olarak müzik çalan neviden olan küçük makinalar olup, kutuların ve diğer çeşitli muhafazanın içine yerleştirilmektedir. Bunların başlıca unsurunu, üzerine çalacağı notalara göre yerleştirilmiş akort mandalını mücehhez bir tambura teşkil etmekte ve tamburanın dönmesi halinde, üzerindeki akort mandalı bir tarağın dişleri gibi tanzim edilmiş olan metal dillere temas ederek onları titreştirmekte ve bu suretle istenilen notalı seslerin meydana gelmesini sağlamaktadır. Müzik kutusunun öğeleri bir tabla üzerine monte edilmiş bulunmakta ve tamburanın dönmesi anahtar veya elle kurulan, yayla çalışan (saat yönünde) bir motor ile temin olunmaktadır. Bunların bazı tiplerinde tamburanın yerini, çevresinde çalınacak müziğin notalarına tekabül eden girinti ve çıkıntılar bulunan metal saçtan bir disk almaktadır.

Müzikli mekanizmalar ile birleştirilmiş faydalı veya hediyeelik fonksiyonu olan (Örn; saatler, ağaçtan minyatür mobilyalar, içinde yapay çiçek bulduran cam vazolar, seramik eşyalar) eşyalar bu pozisyon anlamında müzik kutusu **sayılmazlar**. Bu tür eşya müzik mekanizmasıyla birleştirilmemiş olanlarının yer aldığı pozisyonlarda sınıflandırılır.

Elektronik müzikal modül içeren kol saatleri kupalar ve tebrik kartları gibi eşyalar da bu pozisyonda **değerlendirilmez**. Bu tür eşya bu tür modüllerle birleştirilmemiş olanlarının yer aldığı pozisyonlarda sınıflandırılır.

- (2) **Orkestriyonlar ve benzer aletler.** Bazı orkestriyonlar ve benzer aletler büyük enstrümanlar olup, iki taklit klavye tertibatı ile donanmış bulunmaktadır. Klavye tertibatından biri piyano tuşu hareketi vasıtasıyla metal tellerle çalınmakta, diğeri ise org borularını kumanda etmektedir. Bunlara ilaveten, bu kabil cihazlar mekanik bir yay ile çalınan katgütten mamul telleri de içermektedir. Bunlar davullar, ziller, akordeonlar, vb. içermesi dolayısıyla bir orkestra tesirini meydana getirmekte olup, lunaparklarda, fuar alanlarında, vs. kullanılmaktadır. Delikli karton veya şeritlerle çalınan bu nevi müzik aletleri elle veya motorla çalıştırılmaktadır.
- (3) **Laternalar.** Bunlar bir sandık içine yerleştirilmiş bulunan üzeri bakır pimlerle donanmış bir tamburadan oluşmaktadır ve bu tambura elle döndürüldüğünde ağaç veya metalden mamul boruların valflerini hareket

ettirmektedir.

- (4) **Mekanik öten kuşlar.** Bunlar genellikle bir kafes içine monte edilmiş bulunan küçük otomatlar olup kafesin alt kısmında bulunan yayla çalışan (saat yönünde) bir motor, körükler içinde bulunan piston takımlarını hareket ettirmekte ve bu suretle hem kuş ötüşünün melodileri meydana gelmekte ve hem de kafesin içindeki yapma kuşun baş ve gövdesinin oynaması temin edilmektedir.
- (5) **Müzik testereleri.** Bunlar özel çelikten mamul bir nevi testere olup ya yay veya üzeri keçe kaplı bir tokmak ile titreştirilmektedir.
- (6) **Diğer değişik enstrümanlar.** Örn; çingirak ve üflenerek çalınan sirenler, vs.

Bu pozisyondaki, enstrümanlarla birlikte gelsin veya gelmesin kartlar, diskler, rulolar her zaman için **92.09 pozisyonunda** sınıflandırılırlar. (Bu Fasılın 2 no.lu Not hükmüne bakınız).

**(B) AV HAYVANLARINI VE KUŞLARI ÇAĞIRMAYA MAHSUS HER
TÜR DÜDÜK VE ALETLER VE DİĞER AĞIZLA
İŞARET VERME ALETLERİ**

- (1) **Av hayvanlarını ve kuşlarını çağırmaya mahsus her nevi düdük ve aletler.** Bunlar ağızla üflenerek veya elle çalınan neviden küçük düdük ve aletler olup, kuş seslerini diğer hayvanların seslerini taklit ederek av hayvanlarını kendilerine çekmeye yarar.
- (2) **Ağızla üflenerek çalınan işaret verme aletleri.** Örn;
 - (i) **Kornalar ve çağrı kornaları.** Boynuzdan, kemikten, metalden vs. mamuldürler.
 - (ii) **Ağızla üflenen düdükler.** Metalden, ağaçtan vs.den mamul olan bu nevi düdükler sinyal verme vb. için kullanılır.

Aşağıda yazılı olanlar bu pozisyon **haricindedir**:

- (a) Kapı, masa, bisiklet, vb. için ziller (**83.06 veya 85.31 pozisyonu**).
- (b) Puarlı kornalar ve uyarı kornaları (kara nakil vasıtaları, vb. için), vapur düdükları, portatif veya sabit halde elle çalışan çatı sirenleri. Bunlar duruma göre mamul olduğu maddenin rejimine tabi olmakta ya da hale göre **XVI veya XVII. Bölümlerde** yer almaktadır.
- (c) Elektrikle çalışan ses işaret alet ve cihazları (duruma göre **85.12 veya 85.31 pozisyonu**).

92.09 - MÜZİK ALETLERİNİN AKSAM VE PARÇALARI (ÖRN; MÜZİK KUTULARI İÇİN MEKANİZMALAR) VE AKSESUARLARI (ÖRN; MEKANİK OLARAK ÇALINAN KARDLAR, DİSKLER VE RULOLAR); HER TÜR METRONOMLAR, AKORD DÜDÜKLERİ VE DİYAPOZONLAR

9209.30 - Müzik aletlerinin telleri

- Diğerleri:

9209.91 -- Piyanolara ait aksam, parça ve aksesuar

9209.92 -- 92.02 Pozisyonundaki müzik aletlerinin aksam, parça ve aksesuarı

9209.94 -- 92.07 Pozisyonundaki müzik aletlerinin aksam, parça ve aksesuarı

9209.99 -- Diğerleri

Aşağıda yazılı olanlar bu pozisyona dahildir:

(A) **Metronomlar, diyapozonlar ve akort düdüklere.** Bunlar ister müzikte isterse başka amaçlar için kullanılsalar da bu gruba dahildirler.

Metronomlar, bir müzik parçasının çalınması gereken doğru temposunu göstermeye mahsus küçük mekanik tertibatlar olup, genellikle piramit şeklinde bir kutu içine yerleştirilmiş bulunmaktadır (ayrıca bir zille donatılmış olabilir). Bunların esas parçasını tertibatın alt ucunda dönen bir tempo kolu oluşturmaktadır ve bunun hareketi ölçü çizgisinin arka tarafında bulunan dereceli bir ölçekle yavaşlatılıp hızlandırılabilir.

Sinai amaçlarda kullanılan ve elektrik kontaklarını içerebilen türden olan metronomlarda keza bu grupta yer alır.

Diyapozonlar, genellikle U şeklinde küçük metal çubuklar olup, titreştirildiğinde tek notalı bir ses vermektedir. Büyük konser salonlarında kullanılan türden olan ses aksettirici bir kutu üzerine monte edilmiş metal bir dilden oluşan ve üzerine tokmakla vurulmak suretiyle kullanılan diyapozonlar da bu grupta yer almaktadır.

Akort düdüklere (ayar düdüklere); ağızla üflenerek kullanılan bu düdüklere bir veya birkaç dilli veya borulu olup çeşitli notada sesler (dört veya altı) çıkarır.

Bu grup stroboskopik gözlemler için tıp alanında (bilhassa kulak muayenelerinde, bu takdirde bunlar çok geniş bir titreşim gamı verecek şekilde ayarlanmış olup çeşitli enstrümanlar içeren bir kutu içine yerleştirilmiş halde bulunur) kullanılan diyapozonları da içerir. Bazıları titreşimi temine mahsus elektrikli bir tertibatla donanmış olabilmektedir.

(B) **Müzik kutuları için mekanizmalar.**

92.08 pozisyonunun Açıklama Notuna bakınız.

(C) **Müzik aletlerinin telleri.**

Bu grup viyolonsel, arp, piyano, mandolin, keman vb. telli enstrümanlar için **armonik telleri** kapsar. Bu müzik aletlerine ait teller genellikle şu metallerden yapılır:

- (1) Katgütten (genellikle koyun bağırsağından). Bu neviden müzik telleri, gereken kalınlığa göre çeşitli sayıda bağırsak telinden meydana gelir. Bağırsak telleri, ya bağırsakların uzunlamasına olarak şerit halinde kesilmesi suretiyle ya da bütün halde bağırsaktan elde edilmektedir.
- (2) İpekten. İpekten mamul müzik telleri mutad olarak 140 adet ipek telden yapılmakta olup, dış görünüşleri itibarıyla katgütten olanlara benzemektedir. Bunlar arap zampından ince bir tabaka ile kaplanmakta ve beyaz bir cila ile parlatılmaktadır.
- (3) Sentetik veya suni liflerden (genellikle naylonlar) mamul monofilamentler.
- (4) Çelik tel (genellikle paslanmaz çelik), alüminyum, gümüş, bakır, vb. den. Metal tellerden mamul müzik telleri, ya yalın kat ya da metal bir göbeğin üzerine sarılı metal ince tellerden olur. Bu tip teller "metal kaplama" olarak bilinir.
- (5) Üzeri metal tel (alüminyumdan veya diğer adi metallerden; gümüş yaldızlı, gümüş, vs. olsun olmasın) ile sarılı bağırsaktan, ipekten veya naylondan. Göbek metal telle kaplanır ve bu tip teller kaplama bağırsak, ipek veya naylon olarak bilinir.

Müzik aletlerine mahsus teller nihai hallerine göre tanınırlar. Çelikten müzik telleri parlatılmış metaller olup, çapları dikkatli bir şekilde kalibre edilmiştir. Bağırsaktan olanlar tamamıyla yeknesak ve çapları sabittir. Bağırsaktan mamul müzik tellerinin bazıları beyaz renkte ve yarı şeffaftır. Diğerleri ve örneğin arplara mahsus olanlar bazen kırmızı, mavi, vs. renge boyanmış haldedir. Teller aynı zamanda ambalaj tarzlarına göre de tanınabilmektedir (üzerine kullanım talimatı basılı küçük kese kağıtları, zarflar ve benzerleri). Bunlardan başka, bazı müzik aleti telleri ve bilhassa metal olanlar, ait oldukları müzik aletlerine takılabilmeleri için ilmekleri veya küçük metal bilyeleri içermektedir.

Bu pozisyon müzik aletlerine ait oldukları açıkça anlaşılmayan sentetik tekstil maddelerinden monofilament, bağırsak ve metal telleri (uzunlamasına kesilmiş olsun olmasın) **kapsamaz (bunlar kendi uygun pozisyonlarında sınıflandırılır).**

(D) **Diğer aksam, parça ve aksesuarlar.**

Bu grup müzik aletlerinin aksam, parça ve aksesuarlarını kapsar (yukarıda (B) ve (C) de anlatılanların dışında). Fakat ne hoparlör ve akustik frekans amlifikatörlerini (**85.18 pozisyonu**) ne de (genel konuşmalarda) müzik aletlerinin aksam, parça ve aksesuarlarıyla donatılmamış elektrik cihazlarını (motor, foto-elektrik hücre, vb.) kapsamaz.

Bu grup şunları kapsar:

(1) **Piyano, org, armonyum vb. müzik aletlerinin aksanı.**

Komple klavyeler (yani bir şasi üzerine monte edilmiş tam takım tuşlar); piyano mekanizmaları (çekiçleri ile birlikte susturucu içeren tuş takımları); piyano ve armonyumların sandıkları, ses tablaları;

ağaçtan veya dökme demirden çerçeveler; pedallar ve pedal mekanizmaları; telleri tespite mahsus pimler; armonyumlar için metal diller (veya lamalar); klavyeler için müstakil halde tuşlar; çekiçler, susturucular, çekiçler için çekiç kolları ve çatallar, vs.; org boruları, hava sandıkları, körükleri ve orgların diğer unsurlarının parçaları (sandıklar dahil).

Akordeonlar için tuşlar, tespit parçaları, körükler ve klavyeler de bu pozisyonda yer alır.

Fildişinden, kemikten veya plastik maddelerden sadece dikdörtgen, şekilde kesilmiş ve fakat henüz parlatılmamış, kenarları yuvarlatılmamış ve müzik aletlerinin tuşlarında kullanılabilmesini teminen başka bir işleme tabi tutulmamış halde olan parçalar bu pozisyon **haricindedir** ve dolayısıyla kendi uygun pozisyonunda sınıflandırılır **(96.01 pozisyonu veya 39. Fasil)**.

(2) 92.02 Pozisyonuna giren neviden olan telli müzik aletlerinin aksam parça ve aksesuarı.

Mandolin, gitar vb. aletlerin gövdeleri; mandolin ve gitar mekanizmaları (örn; sap kısmında tellerin tesbitine ve istenilen şekilde gerilmesine mahsus akort vidaları, dişli ve sonsuz çarklar); keman, viyolonsel vb. aletlere mahsus aksam, örneğin; gövde arkaları, karınları ve sapları (taslak halinde olsun olmasın), parmak basma yerleri, bağlantı somunları, köprüler, sapların kuyruk kısımları (tellerin monte edildiği kısım) ve bunların düğmeleri, gövdenin arka kısmını karın kısmına birleştiren kasnaklar, akort vidaları (tellerin istenilen şekilde gerilmesini temine yarar), tel ayarlayıcıları, vs. viyolonsel ve kontrbasları yere dayamaya mahsus mesnetler; yaylar için demet halinde hazırlanmış at kılları dahil yaylar ve yay aksamı (çubuklar, dipler, germe vidaları, vs.); mızraplar, ses kısıcılar, mantonyerler (çene dayamaya mahsus parçalar).

(3) 92.07 Pozisyonundaki müzik aletlerinin aksam, parça ve aksesuarı.

Bu tip aksam, parça ve aksesuar olarak, örn; sandıklar (elektronik piyanolar, orglar ve kariyonlar için), pedallar ve pedal mekanizmaları, klavyeler, ses çarkları (bilhassa orglar için), vs. belirtilebilir.

Bu gibi müzik aletlerinin elektronik aksam, parça ve aksesuarı hakkında 92.07 pozisyonunun Açıklama Notuna bakınız.

(4) 92.05 Pozisyonundaki nefesli müzik aletlerinin aksam, parça ve aksesuarı.

Bunlara örnek olarak; ağaçtan nefesli müzik aletleri (klarnetler, flütler, vb.) için tornalanmış aksam; müzik aletlerinin metal gövdeleri; sürgüler; kanatlar; bu nevi müzik aletlerine mahsus çeşitli tiplerde ağızlıklar ve ağızlık mahfazaları; diller; pistonlar ve piston kumanda düğmeleri; anahtarlar, bilezikler, zıvanalar, ziller, ses kısma tertibatı; anahtar tamponları (flüt, klarnet, vs. için), vs. belirtilebilir.

(5) Vurularak çalınan müzik aletlerinin aksam, parça ve aksesuarı.

Çubuklar (yumuşak başlı olsun olmasın); çeşitli tiplerde tokmaklar; davul fırçaları; dans pistlerinde kullanılan pedallar; zil (simbal) mesnetleri; davul kasnakları, gergileri vs.; ksilofonlar vb. müzik aletleri için lamalar, levhalar, tablalar ve mesnet vazifesi gören çatıklar; davul için deriler ve benzerleri (daire veya ona yakın bir şekilde kesilmiş olmak ve müzik aletlerinde kullanılmaya mahsus olduğu açıkça anlaşılabilir şartıyla); davul gibi bazı aletlerin yüzünün gerilmesinde kullanılmaya mahsus teller (genellikle kenevir, jüt, sisalden); trampete gerilmeye mahsus olduğu açıkça anlaşılabilen katgüt ve metalden kirişler

Bu pozisyona ayrıca aşağıda yazılı olanlar dahildir:

- (1) Müzik aletlerinin üzerine takılacak tipte nota taşıyıcılar ile müzik aletlerine (örneğin yatay vaziyetteki trampetler ve saksofonlar) mahsus mesnetler (monopodlar, bipodlar, tripodlar ve benzeri eşyalar hariçtir (96.20 pozisyonu)).**

- (2) **Bir müzik aletini çalmaya mahsus mekanik tertibat.** Bunlar klavyeli müzik aletlerinin kartlar, diskler ve rulolarla mekanik olarak çalınmasını sağlayan yardımcı aletlerdir. Manivelalı bir kol veya pedal ile ya da körükle veya mekanik olarak ya da elektrikle idare edilir. Bu tip eşyalar müzik aletlerinin (genelde piyano veya armonyumların) içine veya dışına yerleştirilmektedir.
- (3) Otomatik müzik aletleri için **kartlar, diskler ve rulolar.** Bunlar ait oldukları müzik aletleriyle birlikte gelsin ya da gelmesin burada sınıflandırılır. (Bu Fasılın 2 no.lu Not hükmüne bakınız).

Aşağıda yazılı olanlar bu pozisyon **haricindedir:**

- (a) XV. Bölümün 2 no.lu Not hükmünde açıklandığı üzere adi metallere (**XV. Bölüm**) genel kullanıma elverişli eşyalar, örn; menteşeler, kulplar, rakorlar, (örn; piyanolar için) ile plastik maddelerden benzeri eşya (**39. Fasıl**).
- (b) Akort aletleri (**82.05 pozisyonu**).
- (c) Müzik kutuları veya mekanik öten kuşlar için yayla çalışan (saat yönünde) motorlar (diğer aksam ve parçalarla donatılmamış)(**84.12 pozisyonu**).
- (d) Müzik aletlerinin aksam, parça ve aksesuarı ile birlesik halde bulunmayan saat makinaları (**91.08 ila 91.10 pozisyonları**).
- (e) Piyano tabureleri (**94.01 pozisyonu**), zemine yerleştirmek için nota sehpaları veya masalar (**94.03 pozisyonu**) ve piyanolar için aydınlatma mesneti (**94.05 pozisyonu**).
- (f) Yay telleri için reçineden yapılmış, şekil verilmiş kalıplar (**96.02 pozisyonu**).
- (g) Flüt, obua ve diğer müzik aletlerinin temizlenmesinde kullanılan neviden fırçalar (**96.03 pozisyonu**).